

nace použita část realisátu vkladní knížky, nýbrž nutno řešiti právní otázku bez zřetele na tuto skutečnost. Rozhodující je po té stránce jen to, vznikl-li pro žalobkyni složením částky 15.000 Kč za účelem provedení asignace vylučovací nárok na tom základě, že asignace nebyla provedena. Odpověď na dotčenou otázku zní záporně proto, že složení 15.000 Kč žalobkyní nelze pokládati za regulární deposit, při němž předmět úschovy — individuálně označený — nepřejde do vlastnictví depositáře (§ 958 obč. zák.) a v důsledku toho vznikl žalobkyni pro nesplnění asignace toliko pouhý obligační nárok na vrácení peněžní částky v určité výši, nikoli vylučovací nárok na individuálně označenou věc (bankovky, mince). Dovojuje-li žalobkyně, že nevznáší vlastnické žaloby a nezakládá svůj vylučovací nárok na ustanovení § 371 obč. zák., nýbrž na předpisu § 415 obč. zák., přehlíží, že užití posléze uvedeného zákonného předpisu předpokládá vlastnické právo k věci a že nestačí pouhý obligační nárok na vydání neb vrácení věcí označených jenom podle druhu a množství. Obligační nárok na vrácení částky složené za účelem asignace nutno vyvoditi z asignační smlouvy, jež měla žalovaná banka splniti ihned po uzavření, tudíž před 2. říjnem 1931, před účinností příročí. Jako právní následek nesplnění asignační smlouvy vznikl proto žalobní nárok ještě před příročím. K vzniku nároku nebylo potřebí, aby se žalobkyně dověděla o nesplnění asignační smlouvy; proto není rozhodující, dověděla-li se o tom před účinností či po účinnosti příročí. Nepřípadný jest tu poukaz žalobkynin na ustanovení § 1489 obč. zák. Nejde o žalobu na odškodnění, protože se žalobní nárok vyčerpává v požadování vrácení zaplacené částky (*condictio causa data causa non secuta*), a proto by ustanovení tohoto paragrafu nebylo lze aplikovati ani v otázce promlčení. Než nehledíc na to, žalobkyně, dovolávajíc se v otázce doby vzniku nároku dotčeného ustanovení, přezírá, že se vznik nároku a začátek promlčecí lhůty neřídí stejnými předpoklady a že vznikem nároku se nezačíná nutně i promlčecí lhůta. Otázka, lze-li pokládati možný odškodňovací nárok žalobkynin, jenž není předmětem souzeného sporu, za příslušenství ve smyslu § 912 obč. zák., není pro rozřešení sporu rozhodující, a proto není třeba řešiti uvedenou otázku. Mylně se žalobkyně dovolává doby, kdy bylo v obchodních knihách žalované banky zřízeno konto o žalobní pohledávce. Zřízení konta není pravotvorným, konstitutivním právním faktem, žalobní pohledávka trvá, aniž byla vedena v obchodních knihách žalované banky, a pouhé zřízení konta ještě nezakládá vznik nároku. Není proto rozhodující pro dobu vzniku žalobního nároku, kdy bylo ono konto zřízeno. Žalobní nárok, vzniklý před účinností příročí a náležící za konkursu do třetí třídy konkursních pohledávek, je proto ve smyslu § 4 zákona č. 240/1924 Sb. z. a n. postižen příročím a nemůže býti tedy podle § 5 řec. zák. uplatňován za příročí žalobou na plnění.

Čís. 16131.

Pořad práva pro žalobu, aby se majitel autobusové dopravy zdržel užívání pozemku patřícího vlastnický žalobci pro stanoviště svých vozidel.

Nejde o šikánu podle § 1295, odst. 2, obč. zák., sleduje-li výkon práva zřejmě vlastní prospěch, nikoli poškození jiného.

»Stanoviště« je trvalé nebo periodické zastavování vozidel na určitém místě při výkonu pravidelné dopravy osob.

(Rozh. ze dne 25. května 1937, Rv I 2337/35.)

Srv. rozh. č. 14528 Sb. n. s.

Československý stát (železniční správa) se na žalovaném domáhá žalobou, aby se zdržel užívání pozemku parc. č. kat. 2744 v Ch., zapsaného v železniční knize ve vlož. č. 1. pro trať Ů.-t. dráhy, pro stanoviště vozidel všeho druhu. K odůvodnění žaloby přednesl: Na řečeném pozemku není závad ani břemen knihovně zapsaných ve prospěch žalovaného. Kdykoliv odvolatelné povolení užívatí části uvedeného pozemku pro stanoviště autobusů, udělené žalovanému v roce 1928, odvolal žalobce s okamžitou platností dne 7. května 1934 a příslušný revers zrušil, ježto potřebuje uvedeného pozemku pro své autobusy. K žádosti žalovaného povolil mu žalobce užívání řečeného stanoviště až do 30. června 1934. Žalovaný však i po 1. červenci 1934 zaujímá uvedený pozemek pro stanoviště svého autobusu a porušuje tím žalobce v pokojném držení a užívání pozemku. Žalovaný byl bezvýsledně vyzván před svědky i písemně, aby pozemek ten přestal užívatí. Poplatek za shora uvedené stanoviště, počínaje dnem 1. července 1934, žalobce od žalovaného již nepřijal. Parkování na parkovišti jest na pozemku žalobce, který může proto parkování tam zakázatí. To učinil jen proto, aby místo to bylo uvolněno pro parkování státních autobusů. Místo pro autotaxi a místo označené »P« pro parkování soukromých automobilů jest rovněž na železničním pozemku, který jest v úplném, výhradním vlastnictví žalobcově bez jakékoliv závady neb břemena pro jakoukoliv osobu. Místo, čítaje v to cestu k nádraží, bylo užíváno volně pouze příchozími nebo odchozími osobami, které použily železnice jako dopravního prostředku, nebo povozy, které dopravovaly osoby anebo náklady náhodně a jednotlivě k nádraží. Jinak pro dopravní prostředky, které provozují dopravu nákladů nebo osob periodicky, byla tato místa pro očekávání cestujících přístupná pouze za uznávací poplatek s výhradou úplného práva žalobcova. Na místě označeném »P« mohly státí bez uznávacího poplatku a reversu jenom automobily, které neperiodicky dopravovaly osoby z nádraží aneb na nádraží. Vozidla dopravující osoby periodicky by musila platiti uznávací poplatek i na tomto místě. Žalobní žádost není proti dobrým mrávům, ježto uvedený pozemek jest v neomezeném a výhradním vlastnictví žalobcově, jehož účel jako nádražního předdvoří záleží v tom, že ho mohou užívatí osoby, které hodlají užití železnice. Jiné zdržování vozidel a osob, které nehodlají železnice užití, nemusí žalobce jako vlastník dovoliti a také nedovoluje, neboť by tím byl účel nádražního předdvoří porušen. Pozemek, o který jde, není též místem průjezdním pro pokračování, poněvadž silnice za nádražím nepokračuje, a nelze místo to také pokládati za příjezd ve smyslu zákona č. 38/1886 z. z.

čes., t. j. za odbočku od hlavní silnice. Bez souhlasu dráhy by nebylo možno úředně určit na jejím pozemku stanoviště. Správa dráhy také nebyla dotazována a svolení k povolení stanoviště nedala. Žalovaný též uznával, že nemá nároku státi na nádražním pozemku s autobusem, a proto uzavřel zvláštní dohodu se žalobcem, jež však již pozbyla účinnosti a nebyla již obnovena. Proti žalobě namítl žalovaný, že uvedeného stanoviště již od 1. července 1934 neužívá, nýbrž po vystoupení cestujících čeká s autobusem na místě určeném výslovně jako místo parkovací a označeném »P« na cestující. Čekání na uvedeném místě vytýkaly orgány žalobcovy zaměstnancům žalovaného. Žalovaný jest majitelem koncese, podle níž jest oprávněn k dopravě osob autobusem z města Ch. na nádraží a zpět. Místo pro parkování jest vozidlům každého druhu všeobecně přístupné. Kromě toho od nepaměti užívají vozidla všeho druhu místa toho jako stanoviště, aniž jim to bylo vytčeno. Žalovaný jest povinen, aby koncesi mu udělenou provozoval a doprava na této trati a parkování na uvedeném místě za účelem čekání na cestující jest ve veřejném zájmu. Zákaz žalobcův, aby žalovaný neužíval uvedeného místa, odporuje dobrým mravům, poněvadž přístup je každému dovolen a místo na parkování bylo za souhlasu žalobcova určeno městským policejním úřadem v Ch. Žalobce chce jen z důvodu konkurence znemožniti aneb ztížiti provozování koncese. Po výpovědi dohody resp. stanoviště užívá žalovaný pouze uvedeného parkoviště a nikoli dřívějšího stanoviště. Žalobce není oprávněn někoho z takového užívání vyloučiti podle ustanovení zákona o příjezdu k dráze a dále podle dohody s městskou obcí Ch. a okresem ch-ským. Příjezd k dráze a k nádraží nejsou neomezeným vlastnictvím žalobkyniným, nýbrž platí tu hledíc na veřejný zájem určitá omezení, mezi nimi též užívání soukromými osobami. Soud první stolice zamítl žalobu. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Soud první stolice zjistil, že pozemek, jehož žalovaný užívá pro svůj autobus jest ve výhradném a neomezeném vlastnictví dráhy, že jest to pozemek železniční a že na něm není žádných závad ani břemen knihovně zapsaných ve prospěch žalovaného. Jest tudíž řečený pozemek v neomezeném vlastnictví železniční správy a ta jest proto též oprávněna vyloučiti kohokoliv a kdykoliv z užívání svého pozemku. V tom svém právu nemůže býti omezována tím, že si žalovaný opatřil koncesi pro pravidelnou dopravu osob s výchozím stanovištěm Ch.-nádraží, ani tím, že na železničním pozemku bylo určeno místo pro parkování soukromých automobilů, neboť zřízením takového parkoviště se pozemek ten nestal pozemkem veřejným a každému přístupným tak, aby ho mohl užívati jakoukoli měrou. Ostatně, jak zjištěno, jest místo pro parkoviště určeno pouze pro taková vozidla, která neprovozují periodickou dopravu osob, neboť za takové požaduje žalující stát podle reversu určitý poplatek, který byl také od žalovaného do 30. června 1934 požadován. Z té skutečnosti jest zjevné, že si žalobce vyhradil právo uzavírat s majiteli takových vozidel a podniků zvláštní smlouvy, a nemůže ho tudíž nikdo nutiti, aby takovou smlouvu uzavřel i se svými konkurenty a aby tak i svým konkurentům dovoloval užívání vlastního pozemku. O takový případ též v souzené věci jde, a nelze proto mluvit

ani o tom, že by se zákaz daný žalobcem žalovanému přičil dobrým mravům a že by šlo o šikánu žalovaného, který autobusovou dopravou konkuruje se žalobcem. Co se týká názoru prvního soudu, že místa před nádražím jest potřebí k tomu, aby se tam mohlo chodit a jezdit, a že žalovaný jinak železničního pozemku neužíval, přehlíží, že žalovaný užívá pozemku hlavně jako stanoviště svých autobusů, a že by i pro takový účel dotčený pozemek sloužil, nelze vyvozovati z ustanovení § 1 zákona ze dne 18. dubna 1886, č. 38 z. z. čes. a nelze také řečenému ustanovení dávatí tak široký výklad. Neshledává proto odvolací soud, že by žalobcovo vlastnictví bylo nějak omezeno, a právem tedy se žalobce domáhá, aby se žalovaný zdržel užívání žalobcova pozemku, který jest v jeho neomezeném vlastnictví.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pod dovolacím důvodem podle § 503 č. 1 c. í. s. žalovaný vytýká, že pro nárok uplatňovaný žalobou, aby se žalovaný zdržel užívání pozemku žalobcova pro stanoviště svých vozidel všeho druhu, jest pořad práva nepřipustný, ježto prý jde žalobci jen o to, aby bylo žalovanému zakázáno zastavovati autobusem na místě označeném dopravní policií v Ch. jako parkoviště, a o takovém zákazu může prý rozhodovati jediné městská obec v Ch. jako úřad správní. Leč dovolání nemá pravdu. Žaloba byla založena na tvrzení, že žalobce je vlastníkem a držitelem pozemku v Ch. před přijímací budovou hlavního nádraží tamže a že si žalovaný osobuje právo zaujmouti dotčený pozemek pro parkoviště svého autobusu. Žaloba jest označena jako negatorní žaloba vlastnická ve smyslu § 523 obč. zák. Tou může býti uplatňována jen svoboda vlastnictví od soukromoprávního omezení. To žalobce také činí, ježto svobodu svého vlastnictví od práva, jež si osobuje žalovaný, odůvodňuje žalobce tvrzením, že — kdykoliv odvolatelné — povolení užívati části nádražního pozemku pro stanoviště autobusu, udělené žalovanému v roce 1928, odvolal s okamžitou platností dne 7. května 1934. Ani žalovaný nevyvozuje ve svém přednesu právo, jež si osobuje, jen z veřejnoprávního omezení žalobcova, nýbrž činí též námitky ryze soukromoprávní, zejména pokud dovozuje, že zákaz, jehož se žaloba domáhá, jest šikánou ve smyslu § 1295, odst. 2, obč. zák. a přičí se dobrým mravům (§ 879 obč. zák.). Nelze proto pochybovati o tom, že jde o nárok, o němž jest rozhodovati pořadem práva.

Ve věci samé dovolací soud schvaluje právní názor odvolacího soudu, že žalobcovo soukromé vlastnictví k pozemku před nádražím v Ch. nemůže býti omezováno tím, že si žalovaný opatřil koncesi pro pravidelnou dopravu osob s výchozím stanovištěm Ch.-nádraží, ani tím, že na železničním pozemku bylo určeno místo pro parkování soukromých automobilů, jehož užívá také žalovaný pro svůj autobus. Dovolání se odkazuje v tom směru na rozhodnutí č. 14528 Sb. n. s., v němž nejvyšší soud zevrubně odůvodnil, že správní úřad, uděluje někomu koncesi, nemůže zatížití soukromé vlastnictví jiného a že může určití

stanoviště pro vozidlo, ale tím nezproštuje majitele vozidla povinnosti zjednat si souhlas vlastníka pozemku, neboť správní úřad nemůže míti ani na vůli, ani nemá moci zmocniti nebo oprávniti podnik k materiálnímu porušení soukromého práva. Dovolací soud nemá důvodu, aby se v souzené věci od zásady tam vyslovené odchýlil. Žalobní žádost není ani proti dobrým mravům, ani šikánou. To odůvodnil správně již odvolací soud, k jehož správným důvodům se ještě dodává, že se § 1295, odst. 2, obč. zák. na souzenou věc nehodí také proto, že jde na straně žalobce jen o výkon práva vlastnického, směřující, jak žalovaný sám připouští, k vyloučení autobusové dopravy žalovaného, který tímto podnikem konkuruje se žalobcem, a žaloba sleduje tudíž zřejmě vlastní prospěch, nikoli poškození žalovaného, jak ustanovení § 1295, odst. 2, obč. zák. u výkonu práva předpokládá. Není oprávněna konečně ani výtká dovolání, týkající se znění žalobní žádosti. Žalobce prokázal vlastnictví k celému pozemku č. parc. 2744 v Ch., zapsanému ve vložce č. 1 železniční knihy pro trať Ů.-t. dráhy, a žalovaný neprokázal, že mu přísluší soukromoprávní užívání jakéhokoli druhu i jen k některé části uvedeného pozemku. Nebylo proto příčiny, aby byl zákaz, jehož se žalobce domáhá, omezen na určitou část pozemku a na určitý druh vozidel. Zákazem užívati pozemku žalobce jako stanoviště pro vozidla všeho druhu, jest podle významu slova »stanoviště« míněno trvalé nebo občasné zastavování vozidel na určitém místě při výkonu pravidelné dopravy osob. Proto není důvodná obava žalovaného, že by mu žalobce na základě tohoto zákazu mohl též zabrániti v tom, aby zastavil svůj vůz na pozemku před nádražím za účelem podání nějakého zboží k dopravě.

Čís. 16132.

Pohledávky za podstatou (§ 49 konk. ř.) nejsou ani předmětem přihlášky ke konkursu (§ 104 konk. ř.) nebo zkušebního roku (§ 107 konk. ř.), ani se v konkursu nezjišťují (§ 111 konk. ř.), ani se nezapisují do seznamu přihlášek (§ 110 konk. ř.), nýbrž lze je vymáhati podle § 126 konk. ř., tedy i žalobou, která není vázána na předpisy konkursního řádu platícími pro konkursní pohledávky. Přihláška řečených pohledávek za podstatou ke konkursu i odkázání jich na pořad práva podle § 112 konk. ř. jsou právně bezvýznamné.

Pro žaloby o pohledávky za podstatou platí všeobecné předpisy civilního řádu soudního s omezením vytčeným v § 126, odst. 3, konk. ř. a lze je zažalovati určovací žalobou jen za podmínek § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 25. května 1937, Rv I 2594/35.)

V roce 1927 žalobkyně jako poživatelka usedlosti č. p. 28 ve S. pachtovala manželům Bedřichovi a Růženě K. uvedenou usedlost na 14 po sobě jdoucích let, t. j. až do 31. prosince 1941. Mimo pachtovně převzali pachtýři i závazek zaplatiti veškeré daně připadající na pachtovní objekt ze svého anebo je žalobkyni nahraditi. Ježto jmenovaní pachtýři daně v částce 11.896 Kč 30 h nezaplatili, mezitím byl prohlášen